

PROGRAM DE CONFORMITATE
pentru excluderea comportamentului discriminatoriu și realizarea
obiectivului de independență a operatorului sistemului de distribuție
a gazelor naturale
SRL „BĂLȚI-GAZ”

CUPRINS

I. Introducere.

- 1.1 Scopul Programului de conformitate.
- 1.2 Cadrul juridic al Programului de conformitate.

II. Informații generale, care sunt destinate prezentării companiei și activităților principale ale acesteia.

III. Condițiile care trebuie respectate de SRL „Bălți-Gaz” pentru a se conforma cerințelor de independență și excluderea discriminării.

IV. Obligațiile specifice ale angajaților și persoanelor cu funcție de conducere din cadrul SRL „Bălți-Gaz” pentru a îndeplini obiectivul de nediscriminare.

- 4.1 Comportarea personalului operatorului sistemului de distribuție în relația cu utilizatorii/potențialii utilizatori de sistem.
- 4.2 Reguli pentru accesarea și tratarea informațiilor.

V. Realizarea Programului de conformitate.

- 5.1 Analiza domeniilor de risc.
- 5.2 Planul de măsuri pentru implementare a Programului de conformitate.

VI. Monitorizarea implementării programului de conformitate.

- 6.1 Raportarea.
- 6.2 Sancțiuni pentru nerespectare.
- 6.3 Obligatoritate și valabilitate.

I. Introducere

Programul de conformitate reglementează normele necesare conformării cu cerințele separării legale și funcționale ale operatorului sistemului de distribuție a gazelor naturale prevăzute de Legea cu privire la gazele naturale nr. 108 din 27.05.2016 și conține măsurile necesare de a fi realizate pentru a fi asigurat principiul nediscriminării în ce privește accesul terților la sistemul de distribuție al gazelor naturale precum și respectarea confidențialității informației.

1.1 Scopul Programului de conformitate

Programul de conformitate are ca scop stabilirea măsurilor ce duc la eliminarea discriminării în relațiile cu participanții la piața de gaze naturale, prin trasarea unor principii cadru de lucru, stabilirea clară a obligațiilor angajaților SRL „Bălți-Gaz” inclusiv a obligațiilor privind raportarea și monitorizarea îndeplinirii Programului de conformitate.

1.2 Cadrul juridic al Programului de conformitate

Potrivit art. 45 alin. (1) din Legea cu privire la gazele naturale nr. 108 din 27.05.2016, pentru a asigura independența față întreprinderea de gaze naturale integrată pe verticală, SRL „Bălți-Gaz”, în calitate de operator al sistemului de distribuție (în continuare OSD) este obligat să elaboreze și să implementeze un **Program de conformitate** care să conțină măsurile întreprinse pentru a garanta excluderea de comportament și de practici discriminatorii, precum și pentru a asigura monitorizarea corespunzătoare a respectării acestui Program.

Monitorizarea respectării de către operatorul sistemului de distribuție a Programului de conformitate se asigură de către un agent de conformitate, care nu suplinește funcțiile Agenției privind monitorizarea, stabilite de Legea nr. 108 din 27.05.2016.

II. Informații generale, care sunt destinate prezentării companiei și activităților principale ale acesteia

SRL „Bălți-Gaz” în calitate de OSD a gazelor naturale realizează activitatea de distribuție de gaze naturale în baza **Licenței seria AA nr. 0018746 valabilă până la 24 noiembrie 2024**, asigurând accesul la rețelele de distribuție și la serviciile sale de bună calitate, nediscriminatoriu pentru toți participanții la piața gazelor naturale.

III. Condițiile care trebuie respectate de OSD pentru a se conforma cerințelor de independență și excluderea discriminării

3.1 Pentru a asigura independența OSD, în conformitate cu Legea nr. 108 din 27.05.2016, în activitatea sa, SRL „Bălți-Gaz” trebuie să se conducă de următoarele principii:

principiul legalității - acționarea în conformitate cu prevederile legislației în vigoare;

principiul tratamentului nediscriminatoriu - asigurarea unui comportament și a unor servicii de distribuție identice pentru toți utilizatorii de sistem aflați în aceeași situație și nefavorizarea unui participant în detrimentul altuia în relațiile de pe piață;

principiul transparenței - oferirea de informații suficiente utilizatorilor sau potențialilor utilizatori de sistem pentru acces eficient la sistemul de distribuție;

principiul responsabilității - asumarea răspunderii față de rezultatele acțiunilor întreprinse;

principiul confidențialității – protejarea și nedivulgarea informațiilor comerciale sensibile și cărora legislația sau părțile le-au atribuit un caracter confidențial.

3.2 Pentru a asigura independența în sensul Legii nr. 108 din 27.05.2016, SRL „Bălți-Gaz” este obligată să implementeze și să respecte următoarele condiții minime:

a) persoanele cu funcții de conducere din cadrul SRL „Bălți-Gaz” să nu facă parte din structurile întreprinderii de gaze naturale integrate care este responsabilă, direct sau indirect, de îndeplinirea zilnică a activităților de producere, transport sau furnizare a gazelor naturale;

b) să fie întreprinse măsurile corespunzătoare pentru a se asigura faptul că interesele profesionale ale persoanelor cu funcții de conducere din cadrul SRL „Bălți-Gaz” sînt luate în considerare astfel încât aceste persoane să aibă posibilitatea de a acționa independent;

c) să dispună de suficiente drepturi pentru a lua decizii, independent de întreprinderea de gaze naturale integrată, cu privire la exploatarea, întreținerea și dezvoltarea rețelelor de distribuție a gazelor naturale. Pentru a îndeplini aceste funcții, operatorul sistemului de distribuție trebuie să dispună de resurse necesare, inclusiv de resurse umane, tehnice, fizice și financiare.

SRL „Bălți-Gaz” trebuie să dispună de toate resursele financiare, tehnice, fizice și umane necesare pentru îndeplinirea funcțiilor și a obligațiilor care îi revin în legătură cu desfășurarea activității de distribuție al gazelor naturale.

3.3 Persoanele cu funcții de conducere din cadrul SRL „Bălți-Gaz” nu au dreptul să execute instrucțiuni de la întreprindere integrată pe verticală cu privire la activitatea zilnică, cu privire la deciziile aferente modernizării și dezvoltării rețelelor de distribuție al gazelor naturale, care nu depășesc limitele stabilite în planul financiar aprobat sau în orice alt document echivalent.

3.4 Persoanele cu funcții de conducere și/sau membrii organelor de administrare, precum și angajații OSD nu pot deține nici o funcție sau nu pot avea nici o responsabilitate profesională,

nu pot avea niciun interes sau nu pot fi în relații de afaceri, de ordin direct sau indirect, cu întreprinderea de gaze naturale integrată pe verticală, cu vreo întreprindere a acesteia, cu acționarii majoritari sau cu fondatorii acesteia.

3.5 Este interzis SRL „Bălți-Gaz” să obțină avantaje din faptul că face parte dintr-o întreprindere de gaze naturale integrată pe verticală pentru a denatura concurența pe piața gazelor naturale. În special, la desfășurarea activităților sale de comunicare și de publicitate, SRL „Bălți-Gaz” fiind parte dintr-o întreprindere de gaze naturale integrată pe verticală nu este în drept să creeze confuzie cu privire la identitatea separată a furnizorului din cadrul întreprinderii de gaze naturale integrată pe verticală.

3.6 Este interzis SRL „Bălți-Gaz” să facă abuz de informația obținută de la terți în legătură cu acordarea accesului la rețelele de distribuție al gazelor naturale în situația în care procurarea sau vânzarea gazelor naturale se efectuează prin intermediul întreprinderilor înrudite.

3.7 Se interzice SRL „Bălți-Gaz”, care face parte dintr-o întreprindere de gaze naturale integrată pe verticală, următoarele:

- să transmită informația ce constituie secret comercial, deținută de SRL „Bălți-Gaz” și/sau de personalul său, întreprinderii care desfășoară una din activitățile de producere sau de furnizare;
- să ofere în mod discriminatoriu informația despre propria activitate, care poate fi avantajoasă, pentru utilizatorii de sistem.

3.8 SRL „Bălți-Gaz” trebuie să ia măsuri continue pentru a fi asigurat principiul nediscriminării în ce privește accesul terților la sistemul de distribuție al gazelor și respectarea confidențialității informației.

IV. Obligațiile specifice ale angajaților și persoanelor cu funcție de conducere din cadrul SRL „Bălți-Gaz” pentru a îndeplini obiectivul de nediscriminare.

4.1 Comportamentul personalului operatorului sistemului de distribuție în relația cu utilizatorii/potențialii utilizatori de sistem

OSD asigură relațiile dintre angajați și utilizatorii/ potențiali utilizatori de sistem prin rețeaua de ghișeuri amplasate la sediile întreprinderii, prin rețeaua de telecomunicații, email-uri și alte servicii publice de comunicație.

În relația cu utilizatorii sau unele categorii de utilizatori de sistem, angajații SRL „Bălți-Gaz” vor arăta clar că reprezintă exclusiv SRL „Bălți-Gaz”, evitând discriminarea, în special în favoarea întreprinderilor înrudite.

Personalul SRL „Bălți-Gaz” nu va face utilizatorilor de sistem recomandări privind eventualii furnizori de gaze naturale, dar îi va îndruma să acceseze sursele generale de informare.

Pe parcursul activității lor, angajații trebuie să aibă o conduită adecvată în cazul unui potențial conflict de interese, evitând acele situații în care părțile implicate în tranzacție se află sau par să se afle în conflict de interese.

4.2 Reguli pentru accesarea și tratarea informațiilor

Programul conține norme ce urmează a fi respectate de către personalul și persoanele cu funcții de conducere din cadrul SRL „Bălți-Gaz” în scopul abordării nediscriminatorii, inclusiv obligația de a păstra confidențialitatea informației.

Din punctul de vedere al separării și modului de lucru cu informațiile sunt stabilite două categorii de bază de informații cu care operează operatorului sistemului de distribuție: informații cu accesibilitate limitată și informații publice. În același timp, sunt stabilite reguli specifice pentru accesarea acestor două tipuri de informații de către participanții la piața gazelor naturale printr-o modalitate avantajoasă.

1) Informații cu accesibilitate limitată

Informațiile cu accesibilitate limitată sunt informațiile obținute pe baza relațiilor contractuale. Aceste informații s-au format și se formează pe parcursul desfășurării activității SRL „Bălți-Gaz” și a căror acordare doar unor participanți la piața gazelor naturale ar însemna pentru acești participanți un avantaj concurențial.

La informațiile cu accesibilitate limitată au acces conducerea SRL „Bălți-Gaz” și personalul, care pe baza contractului au nevoie indispensabilă de această informație pentru îndeplinirea funcțiilor sale. Informațiile sunt depuse în sisteme informaționale și arhive asigurate, accesibile doar SRL „Bălți-Gaz” și care pot fi accesate de către terți numai pe baza contractului sau a altui act legal.

Informațiile sunt predate doar printr-o modalitate definită, prin intermediul sistemelor informaționale asigurate sau prin alte mijloace protejate specificate de partea care este împuternicită să recepționeze informația.

Toți angajații SRL „Bălți-Gaz” trebuie să protejeze aceste informații în conformitate cu condițiile contractuale privind confidențialitatea, să permită accesul la ele doar persoanei căreia îi este desemnată informația, prin modalitatea definită și să împiedice accesul la ele a oricărei persoane neautorizate.

2) Informații oficiale

La informațiile publice au acces asigurat toți participanții la piața gazelor naturale. Publicarea acestei categorii de informații este asigurată în special prin amplasarea lor pe pagina web oficială a SRL „Bălți-Gaz”.

În categoria informațiilor publice se încadrează și informațiile pe care către operatorul sistemului de distribuție este obligat să le acorde la solicitarea utilizatorilor sau potențialilor utilizatori de sistem, în conformitate cu legislația în vigoare.

Informațiile oferite trebuie să fie complete, transparente și corecte astfel încât utilizatorii de sistem să aibă un acces eficient la rețelele de distribuție a gazelor naturale.

V. Realizarea Programului de conformitate

5.1 Analiza domeniilor de risc.

Analiza domeniilor de risc ale comportamentului și practicilor discriminatorii va fi efectuată continuu și vor fi definite măsuri concrete pentru contracararea riscurilor identificate, inclusiv termenul de realizare a lor.

5.2 Însușirea Programului de conformitate.

Programul de conformitate este adus la cunoștința, sub semnătură, tuturor angajaților SRL „Bălți-Gaz” de către organele de conducere ale acestuia.

Personalul SRL „Bălți-Gaz” va fi instruit cu privire la respectarea prevederilor Programului de conformitate în scopul excluderii comportamentului discriminatoriu, stabilirii regulilor pentru accesarea informațiilor printr-o modalitate avantajoasă și măsurilor pentru asigurarea compartimentului organizatoric și informativ al SRL „Bălți-Gaz”.

Directorul SRL „Bălți-Gaz” va semna un *acord adițional* la contractele individuale de muncă cu personalul în care vor fi reflectate aspectele de respectare a confidențialității.

Lista de motive pentru care pot fi aplicate sancțiuni contra personalului care nu și-a onorat angajamentele de respectare a Programului de conformitate va fi indicată în *Regulamentul de ordine internă al companiei*.

5.3 Planul de măsuri pentru implementare a Programului de conformitate

Măsurile pentru excluderea de comportament și practici discriminatorii ale SRL „Bălți-Gaz” în relația cu ceilalți participanți la piața gazelor naturale precum și termenii efectivi de realizare a acestora vor fi prevăzute de *Planul de măsuri pentru punerea în aplicare a Programului de conformitate* care constituie *Anexă* la Programul de Conformitate și parte componentă a acestuia.

VI. Monitorizarea implementării Programului de conformitate

6.1 Raportarea

Agentul de conformitate este obligat să elaboreze și să prezinte anual, în termen de până la 31 martie, Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică *Raportul anual privind măsurile întreprinse de către OSD în legătură cu îndeplinirea Programului de conformitate*. Raportul anual respectiv se va publica pe pagina web oficială a OSD.

Agentul de conformitate raportează persoanelor cu funcții de conducere ale SRL, referitor la respectarea Programului de conformitate și la punerea în aplicare a acestuia, formulează recomandări în acest sens.

Agentul de conformitate raportează Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică cu privire la orice relații comerciale sau financiare dintre OSD și întreprinderea de gaze naturale integrată pe verticală.

Orice încălcare gravă în legătură cu punerea în aplicare a Programului de conformitate se notifică la Agenție de către agentul de conformitate, în termen de 7 zile calendaristice din ziua în care a aflat despre încălcarea respectivă.

Reclamațiile privind încălcarea prevederilor Programului de conformitate sunt primite la sediul central al OSD, unde se va ține evidența și verificarea reclamațiilor și sugestiilor primite referitor la îndeplinirea obligațiilor operatorului sistemului de distribuție.

La apariția unor modificări ale legislației sau în structura întreprinderii care au o acțiune asupra conținutului Programului de conformitate, SRL „Bălți-Gaz” va revizui Programul dat și-l va prezenta Agenției pentru aprobare.

6.2 Sancțiuni pentru încălcarea prevederilor Programului de conformitate

Nerespectarea de către salariați și persoanele cu funcții de răspundere a obligațiilor ce revin conform Programului de conformitate, reprezintă o încălcare și poate atrage după sine aplicarea de sancțiuni de către OSD conform prevederilor *Regulamentului de ordine internă* elaborat de SRL „Bălți-Gaz”.

Regulamentului de ordine internă al OSD trebuie să conțină un capitol separat care va prevedea o listă de motive și sancțiuni pentru care încălcarea prevederilor Programului de conformitate.

6.3 Obligatorietate și valabilitate

Prezentul Program de conformitate se aplică tuturor persoanelor cu funcții de conducere și angajaților din cadrul SRL „Bălți-Gaz” indiferent de încadrarea lor organizatorică.

În cazurile când SRL „Bălți-Gaz” realizează colaborări cu persoane terțe, măsurile pentru excluderea comportamentului și practicilor discriminatorii a SRL „Bălți-Gaz” și regulile pentru accesarea informațiilor privind exploatarea rețelelor de distribuție, sunt asigurate prin prevederi contractuale cu privire la confidențialitate.

Acest Program de conformitate este valabil din data aprobării de către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică.

PLAN de MĂSURI pentru implementarea Programului de conformitate

Nr. d/o	Exigențele Legii nr. 108 din 27.05.2016	Măsuri	Termene	Responsabil
1	2	3	4	5
	Operatorul sistemului de distribuție trebuie să fie independent, cel puțin din punct de vedere funcțional, decizional și al formei juridice de organizare , față de alte activități care nu au legătură cu distribuția gazelor naturale.	- SRL „Bălți-Gaz” este separată legal față de întreprinderea integrată pe verticală SA „Moldovagaz”, fiind organizată ca entitate juridică separată .	Permanent	Director SRL”Bălți-Gaz” /Pantelemon Frăsîneanu/ Șef secția juridică /Liliana Cepoi/
2.	Persoanele cu funcții de conducere ale operatorului sistemului de distribuție să nu facă parte din structurile întreprinderii de gaze naturale integrate care răspunde, direct sau indirect, de îndeplinirea cotidiană a activităților de producere, de distribuție și/sau de furnizare a gazelor naturale.	- Semnarea unei <i>Declarații</i> pe proprie răspundere cu privire la neparticiparea în structurile întreprinderii de gaze naturale integrate care răspunde, direct sau indirect, de îndeplinirea cotidiană a activităților de producere, de distribuție și/sau de furnizare a gazelor naturale; - Stabilirea sancțiunilor în <i>Regulamentul de ordine internă</i> pentru nerespectarea măsurilor prevăzute de programul e conformitate.	August anul 2017 August anul 2017	Vicedirector pe finanțe și economie /Lilia Guțul/ Vicedirector pe finanțe și economie /Lilia Guțul/

3.	<p>Să fie întreprinse măsurile necesare pentru a garanta că interesele profesionale ale persoanelor cu funcții de conducere ale operatorului sistemului de distribuție sînt luate în considerare astfel încît să se asigure faptul că acestea au posibilitatea de a acționa independent</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Interesele profesionale ale persoanelor cu funcții de conducere ale SRL „Bălți-Gaz” (salarizare, evaluare) sunt legate exclusiv de performanța realizată în cadrul companiei. – Nu sunt admise condiționări legate de alte activități decât cea de distribuție a gazelor naturale. – Se garantează că dezvoltarea profesională a persoanelor de conducere din cadrul OSD se desfășoară într-o manieră să asigure independența de acțiune a acestuia. 	Permanent	<p>Vicedirector pe finanțe și economie <i>/Lilia Guțul/</i></p>
4.	<p>Operatorul sistemului de distribuție trebuie să dispună de suficiente drepturi de luare a deciziilor, independent de întreprinderea de gaze naturale integrată, cu privire la exploatarea, întreținerea și dezvoltarea rețelelor de distribuție al gazelor naturale;</p>	<ul style="list-style-type: none"> – OSD va fi dotat cu resurse financiare, tehnice, fizice și umane adecvate pentru îndeplinirea activității sale. – Asigurarea de suficiente competențe decizionale în ce privește activele necesare pentru exploatarea, întreținerea și extinderea rețelelor. – OSD are dreptul de a respinge orice imixtiune în activitățile sale operaționale cotidiene. – Influența companiei mamă se limitează la aprobarea planul financiar anual al OSD sau orice alt document echivalent, precum și la stabilirea plafonului maxim de îndatorare a OSD întreprindere dependentă. – Decizia cu privire la volumul și data de realizare a investițiilor necesare este exclusiv sarcina OSD pe baza analizei economice efectuate și prevederilor legale specifice. 	<p>Permanent</p> <p>Permanent</p> <p>Permanent</p>	<p>Inginer șef <i>/Victor Curinnoi/</i></p> <p>Inginer șef <i>/Victor Curinnoi/</i></p> <p>Inginer șef <i>/Victor Curinnoi/</i></p>

5.	Utilizarea informațiilor	<ul style="list-style-type: none"> - Elaborarea unei <i>instrucțiuni cu privire la regimul și accesarea informațiilor</i> în cadrul SRL „Bălți-Gaz”. - Contractele individuale de muncă cu toți angajații SRL „Bălți-Gaz” vor fi revizuite în sensul includerii unui <i>acord adițional</i> în care vor fi reflectate aspecte de respectare a confidențialității. - Confidențialitatea informațiilor accesată de prestatorii de servicii externi se asigură prin includerea în contractele încheiate cu aceștia a unor <i>clauze de confidențialitate</i>. - Informațiile sunt depuse în sisteme informaționale și arhive asigurate, accesibile doar SRL „Bălți-Gaz” și care pot fi accesate de către terți numai pe baza contractului sau a altui act legal. - Aplicarea normelor prevăzute la pct. 4.2 din Programul de Conformitate. 	<p>August anul 2017</p> <p>August anul 2017</p> <p>Permanent</p> <p>Permanent</p> <p>Permanent</p>	<p>Vicedirector pe finanțe și economie <i>/Lilia Guțul/</i></p> <p>Vicedirector pe finanțe și economie <i>/Lilia Guțul/</i></p> <p>Vicedirector pe finanțe și economie <i>/Lilia Guțul/</i></p> <p>Vicedirector pe finanțe și economie <i>/Lilia Guțul/</i></p> <p>Inginer șef <i>/Victor Curinnoi/</i></p>
6.	Nediscriminarea	<ul style="list-style-type: none"> - Includerea în <i>fișa postului</i> angajatului SRL „Bălți-Gaz” obligația de a desfășura în mod nediscriminatoriu sarcinile ce îi revin și excluderea discriminării între utilizatorii de sistem sau categoriile de utilizatori de sistem, evitând, în special, discriminarea în favoarea întreprinderilor înrudite. 	Permanent	Vicedirector pe finanțe și economie <i>/Lilia Guțul/</i>

7.	Însușirea Programului de conformitate.	<ul style="list-style-type: none"> - Instruirea periodică a personalului în materie de conformitate, în special a noilor angajați. - Informarea periodică a angajaților cu privire la măsurile din programul de conformitate și îndeplinirea acestora. 	Permanent	Inginer șef <i>/Victor Curinnoi/</i>
			Permanent	Inginer șef <i>/Victor Curinnoi/</i>
8.	Raportarea	- Publicarea anuală, pînă la data de 1 martie a variantei actualizate a Programului de conformitate cu indicarea măsurilor care au fost îndeplinite.	Anual	Vicedirector pe finanțe și economie <i>/Lilia Guțul/</i>
9.	Monitorizarea Programului de conformitate	<ul style="list-style-type: none"> - Angajații OSD au obligația de a acorda asistență agentului de conformitate la îndeplinirea sarcinilor ce le revin. - Angajații vor furniza în mod complet acele informațiile solicitate de Agentul de conformitate și vor permite consultarea dosarelor, documentelor și fișierelor pe care le administrează. 	Permanent	Inginer șef <i>/Victor Curinnoi/</i>
			Permanent	Inginer șef <i>/Victor Curinnoi/</i> Vicedirector pe finanțe și economie <i>/Lilia Guțul/</i> Director adjunct pe evidența gazelor naturale <i>/Ion Bleandura/</i>